

Motion

1984/85:229

Stig Josefson m. fl.

Beskattning av vissa utländska forskare (prop. 1984/85:76)

I propositionen föreslås att vissa högt kvalificerade utländska forskare som tillfälligt arbetar i Sverige skall erhålla lindringar i sin inkomstbeskattning under en begränsad tid. Forskarna skall endast betala sedvanlig inkomstskatt på 70 % av sin inkomst av forskningsverksamheten i Sverige. Vidare skall ersättning som forskaren uppbär från arbetsgivaren för kostnader för bostad, flyttning, resor mellan Sverige och hemlandet eller för avgifter för barns skolgång här i landet vara skattefria. Arbetsgivaren befrias också från arbetsgivaravgifter på det skattebefriade beloppet. Skattelindringarna skall utgå under normalt två år och i särskilda fall under fyra år, allt räknat under en tioårsperiod.

Motivet för förslaget är de svårigheter som föreligger att få kvalificerade utländska forskare att arbeta i Sverige i sådan omfattning att de blir skattskyldiga här. Finansministern anför i propositionen bl. a. följande härom:

För att acceptera en anställning som medför skattskyldighet i Sverige betingar sig forskaren inte sällan samma nettolön som i hemlandet. Med det svenska systemet för skatter och socialavgifter blir arbetsgivarens kostnader för forskning och utveckling under sådana omständigheter så höga att det påverkar deras internationella konkurrenskraft negativt. Kostnadssituationen medför också att angelägna forskningsprojekt inte kommer till stånd inom landet. I flera fall har större svenska företag redan flyttat sin forsknings- och utvecklingsverksamhet utomlands. Det är givetvis utomordentligt angeläget att bryta en sådan utveckling och att snarast uppnå en större omfattning av forsknings- och utvecklingsverksamheten i Sverige.

Vi kan till stora delar instämma i dessa synpunkter. Vi anser dock att de skäl som enligt finansministern talar för att särskilda åtgärder vidtas för de utländska forskarna i lika hög grad talar för att åtgärder vidtas även för andra yrkeskategorier. Detta gäller i lika hög grad svenskar som utlänningar.

Vårt nuvarande starkt progressiva inkomstskattesystem leder till sådana konsekvenser att en rad särlösningar har fått tillgripas. För upphovsmän och uppfinnare har särskilda upphovsmanna- och uppfinnarkonton inrättats. För bärplockare har en regel om skattefrihet för inkomster understigande 5 000 kr. införts. Från olika håll har förslag framförts om skattefrihet för arvoden som utbetalas till domare vid idrottstävlingar. I den allmänna debatten återkommer ofta förslag om att göra ersättning för över-

tidsarbete helt eller delvis skattefria. Det nu föreliggande förslaget och ett annat förslag från samma utredning om skattelindring för anställda som belönats för utvecklingsförslag inom företaget är av samma karaktär som de redan tidigare genomförda undantagsbestämmelserna från den generella skatteplikten för alla inkomster.

Rent allmänt innebär alla dessa redan genomförda och föreslagna åtgärder att skattesystemet blir mindre rättvist. De utgör alla ett avsteg från den grundläggande principen i svensk skattepolitik, att skatt skall tas ut efter bärkraft. De utgör alla ett illavarslande tecken på att vårt nuvarande skattesystem inte förmår fullgöra alla de uppgifter som det ålagts. Det är framför allt när det gäller skattesystemets förmåga att stimulera arbete, sparande och investeringar som stora brister föreligger.

Dessa problem löses inte med fler selektiva åtgärder för att lindra beskattningen för speciella grupper eller verksamheter. Det är i stället nödvändigt att vidta generellt verkande åtgärder. Vi måste gå vidare med ytterligare marginalskattesänkningar. Den målsättning om 50 % marginalskatt för 90 % av de heltidsarbetande som uppställdes i 1982 års marginalskattereform måste snarast uppnås. Det är därefter angeläget att pröva möjligheterna att uppnå denna maximala marginalskatt för än fler personer.

Det är inte möjligt för ett land som vårt, med ett betydande utlandsberoende, att ha en inkomstkattennivå som i någon högre grad avviker från andra länder i vår kulturkrets. Det nuvarande förhållandet leder inte bara till svårigheter att rekrytera utländska forskare till Sverige, det leder också till en flykt av kvalificerade människor från vårt land, s. k. brain drain. Denna begävningsflykt leder till att våra utvecklingsmöjligheter på olika områden hämmas, på sikt leder detta också till sänkt standard för oss alla.

Det nu föreliggande förslaget om skattelindring för utländska forskare underlättar inte rekryteringen i övrigt av kvalificerade människor till svenska företag. Det är inte bara när det gäller forsknings- och utvecklingsverksamhet som det kan vara en fördel att utnyttja utländsk expertis. Ett exempel på andra situationer kan vara anlitaandet av en utländsk rationaliseringsexpert.

Vi anser således att det i första hand är generellt verkande åtgärder som bör vidtas. Till dess så kan ske är det nödvändigt att övergångsvis genomföra den typ av selektiv skattelindring som föreslagits i propositionen. Det finns för den här gruppen av inkomstagare, vilket för övrigt gäller för alla utlänningar som tillfälligt arbetar i Sverige, särskilda skäl att titta på våra regler om arbetsgivaravgifter och sociala förmåner. Det finns goda skäl att, som innovationsskatteutredningen, anta att de utlänningar som mera tillfälligt är verksamma i vårt land inte är särskilt intresserade av de sociala förmåner som erbjuds.

Detta gäller framför allt den oftast obetydliga pension som längre fram i tiden kan komma att utgå. Det gäller också för sjukvårdsförmånerna som

ofta erhålls på annat sätt. Det finns också skäl att anta att även en del av övrig samhällsservice är av mindre intresse för denna grupp, eftersom de oftast har att lita till privata arrangemang exempelvis när det gäller skola och barnomsorg. Det kan därför finnas speciella skäl att ha en lindrigare beskattning för dem som endast tillfälligt arbetar i vårt land. Detta måste då gälla för alla, inte bara vissa, särskilt utvalda forskare.

En bättre väg än den i propositionen föreslagna kan då vara att i de dubbelbeskattningsavtal som ingås införa särbestämmelser för dessa grupper. Det är framför allt helt nödvändigt att regeln om visiting professor kvarstår i de avtal som ingås. Denna regel, som innebär att gästforskare under en period om högst två år är befriade från svensk inkomstskatt, har stor betydelse för forskarutbytet med institutioner i andra länder.

Med hänvisning till ovanstående hemställs

1. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om generellt verkande förändringar av vårt skattesystem och dess påverkan på utländska forskares framtida beskattning,
2. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om bibehållandet av den s. k. visiting professors-regeln i de dubbelbeskattningsavtal som ingås.

Stockholm den 23 november 1984

STIG JOSEFSON (c)

INGEMAR HALLENIUS (c)

ROLF RÄMGÅRD (c)

STINA ELIASSON (c)

KARL-ANDERS PETERSSON (c)

BRITTA HAMMARBACKEN (c)